

МЯРКА 2.3.

**РАЗВИТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА
МЕЖДУСЕЛИЩНАТА ИНФРАСТРУКТУРА**

Обосновка

Принос на мярката към общите цели на Програмата

Развитието на частното предприемачество и подобряването на условията за живот в селските райони на България изискват развитие на съответната техническа инфраструктура. Тази мярка е разработена с цел подпомагане на общинските и областни власти в България при подобряването, разширяването и създаването, при изразена необходимост, на междуселищната техническа инфраструктура, за да се осигурят по-добри условия за създаване на успешен частен бизнес, както и условията на живот в определените райони. Това изисква тясно сътрудничество между селата, общините и понякога областите, за които приоритет са инфраструктурните проекти, преди да бъдат подкрепяни от Програмата САПАРД.

Тази мярка ще осигури по-добри условия за създаване на успешен бизнес, както и подобряване условията на живот. В резултат на това мярката ще ускори процеса на развитие на местните икономики и ще ограничи бързото обезлюдяване на селските райони. Общо казано, тя ще допринесе за увеличаване благосъстоянието на местното население.

Връзка с други мерки

Действията по тази мярка са тясно обвързани с останалите мерки в *приоритетна област 2* “Интегрирано развитие на селските райони”, както е описано по-долу:

- Развитие и диверсификация на икономическите дейности, създаване на възможности за многостранни дейности и алтернативни доходи;
- Обновяване и развитие на селата, опазване и съхраняване на селското наследство и културни традиции.

Мярката е тясно обвързана и с дейностите по други мерки от Националния план за развитие на земеделието и селските райони, както и с други програми за развитие:

- Инвестиции в земеделски стопанства;
- Техническа помощ;
- Други национални, областни и общински планове и програми за развитие.

Цели

Главните цели на мярката са следните:

- Подобряване на условията за развитие на селските икономики;
- Подобряване на условията за живот на селското население;
- Ограничаване процеса на бързо обезлюдяване на селските райони.

Специфични цели

- Подобряване и развитие на пътища между селата;
- Подобряване и развитие на водоснабдителната инфраструктура между селата.

Описание на дейностите

Финансова подкрепа по тази мярка ще бъде оказвана за общински и областни проекти, насочени към:

- Подобряване на съществуващите общински пътища, свързващи две или няколко селища в рамките на една община или от две съседни общини;

Национален план за развитие на земеделието и селските райони

- Подобряване на пътищата, водещи към природни и исторически забележителности, както и към паметници на културата, ако те са разположени на територията на кандидатстващата община;
- Подобряване на селскостопанските пътища;
- Подобряване и разширяване на съществуващата междуселищна водоснабдителна инфраструктура, с изключение на проекти, свързани с изграждането на изкуствени водоеми и язовири, както и напоителни системи.

Критерии за избираемост

- Проектите трябва да са предложени от община на територията на селските райони на страната;
- Проектите трябва да фигурират в Плана за развитие на съответната община;
- Проектите трябва да имат положително становище от съответния областен съвет за регионално развитие относно социално икономическата необходимост от проекта.

Условия за подпомагане

1. Проекти с отрицателен ефект върху околната среда няма да бъдат финансирани по мярката;
2. Проектите, одобрени за финансиране по програма САПАРД, не могат в същото време да бъдат подпомагани по друга програма на ЕС.
3. Подпомаганият бенефициент трябва да съдейства на служители на МЗГ, Агенция САПАРД или ЕС, оторизирани да контролират или одитират реализацията на проекта.
4. Отпуснатата субсидия трябва да бъде върната в случаите когато придобитите/подобрените с помощта на Програмата ДМА не се използват по предназначението им, или са продадени или отдадени под наем за срок от 5 години след последното извършено плащане от САПАРД Агенцията;
5. Подпомаганият бенефициент може да получи подкрепа до 5 пъти в рамките на периода на действие на програмата, до максималната сума на допустимите разходи за един проект. За нов проект може да се кандидатства след приключване и приемане на предишния.
6. Проектите по тази мярка няма да генерират значителни нетни приходи¹⁰.

Допустими разходи

Допустимите инвестиции са посочени по-горе и в Наредбата за прилагане на мярката.

Инвестиционните разходи ще се считат допустими за подкрепа ако отговарят на условията на Чл. 4, Секция Б от Многогодишното финансово споразумение между Европейската Комисия от страна на Европейската Общност и Република България, сключено на 18.12.2000 г. (публ. ДВ бр. 17/23.02.2001г.) :

Само разходи, изплатени от Агенция САПАРД след датата на решение на Европейската Комисия относно поверяване на финансовото управление на средствата на Агенция САПАРД, или датата/датите, определена/и в това решение, могат да бъдат считани за допустими за подкрепа от Общността.

¹⁰ Както е описано в писмо № 14984/25.06.2001 на Европейската Комисия, под значителни нетни приходи се разбират случаите когато нетната настояща стойност на генерираните от обекта приходи минус нетната настояща стойност на оперативните разходи е по-голяма от 25% от направените по проекта инвестиционни разходи. Оперативните разходи включват поддръжката на обекта, но без амортизационните отчисления и капиталовите разходи.

Национален план за развитие на земеделието и селските райони

За да е допустим за подкрепа един проект, всички разходи за услуги, работа, машини и доставки, трябва да са с произход от Общността или страните посочени в чл. 14 (2.7), секция А на МФС; ако е необходимо, крайните бенефициенти трябва да са в състояние да докажат това в договорите за доставки или услуги, използвайки приемливи доказателствени средства;

Допустими бенефициенти

Допустими бенефициенти могат да бъдат общини от селските райони на страната.

Придружаваща документация

По всички проекти трябва да се представят следните документи:

- Молба за кандидатстване;
- Идеен проект или работен проект по смисъла на ЗУТ;
- Решение на Общинския съвет за кандидатстването на проекта за финансиране по САПАРД;
- Копие от приетия План за развитие на общината;
- Документ(и) удостоверяващи(и) че финансовите средства, необходими за осъществяването на проекта са осигурени;
- Копие на документа, доказващ собственост върху земята, както и документ доказващ статута на земята (напр. не е земеделска земя);
- Решение на Комисията за земеделски земи, съгласно ЗОЗЗ, за промяна на предназначението на земеделската земя;
- Становище от областния съвет за регионално развитие за социално-икономическата необходимост от проекта;
- Копие от положително решение по оценка на въздействие върху околната среда, издадено от Министерство на околната среда и водите, съответно от Регионалната инспекция по околна среда и водите, при спазване на изискванията на Закона за опазване на околната среда”.

Тръжна процедура

Бенефициентите по мярката ще провеждат тръжна/и процедура/и за подготовка на проектната документация и/или строителни работи по проекта.

Правилата за провеждане на тръжната процедура от публични органи ще отговарят на изискванията по Чл. 14, точка 2.6., Секция А от Многогодишното финансово споразумение.

Критерии за оценка на проекти

Проектите ще бъдат оценявани на базата на:

Критерии	Точки	
	Да	Не
Географското положение на общината – “изостанал селски район” ¹¹	40	0
Географското положение на общината - район с потенциал за развитие на туризма ¹²	10	0
Обектът обслужва повече от едно населено място	10	0
Обектът обслужва крайно, изолирано населено място	10	0
В общината има завършени частни проекти, подпомогнати по програма САПАРД	10	0
В общината има проекти по други програми за развитие	10	0
Наличие на валиден работен проект	10	0
Общо	100	0

¹¹ Списък на изостаналите селски райони е приложен в Приложение 1 А на НПЗСР.

¹² Списък на районите с потенциал за развитие на туризма е приложен в Приложение 1 Г на НПЗСР.

Национален план за развитие на земеделието и селските райони

Критериите за оценка на проекти се прилагат от началото на прилагане на мярката, съгласно наличния годишен бюджет за всички избираеми проекти.

Законодателство

Основните приложими закони и наредби в България са обобщени в **Приложение 1**. Всички промени, които настъпят в българското законодателство, ще бъдат представяни на Европейската Комисия незабавно.

Публичност на мярката

Информационната кампания ще бъде финансирана по мярка 4.1. Техническа помощ.

Кандидат - бенефициентите ще бъдат информирани за съществуването/условията за участие по тази мярка чрез:

- Държавен вестник;
- обяви в средствата за масова информация;
- брошури за разпространение на информация;
- местни семинари и срещи с кандидат-бенефициентите.

Финансови условия

Проектите по тази мярка са от инфраструктурен тип, негенериращ значителни нетни приходи и следователно могат да бъдат финансирани до 100%.

Публичният принос ще възлиза до 100% (ЕС: 75% и национални средства: 25%) от общата допустима стойност на проекта и средствата ще бъдат предоставяни на общинските власти;

Максималният размер на помощта за един проект е 2 000 000 Евро,

Минималният размер на помощта за един проект е 50 000 Евро.

Разходите за възнаграждения на архитекти, инженери и консултанти, правни услуги, разходи за технико-икономическа оценка и анализи, придобиване на лицензи и патенти, за подготовка (включително оценка на въздействие върху околната среда) и /или изпълнение (включително строителен надзор) на проекта, пряко свързани с мярката, ще бъдат възстановявани в размер до 12% от общите допустими разходи по проекта.

Географско покритие

Всички селски райони¹³ на страната. Приоритет се дава на “изостаналите селски райони” и районите с потенциал за развитие на туризма.

Органи, отговарящи за прилагането

Тази мярка ще се прилага от Агенция САПАРД, а проектите ще се изпълняват от бенефициентите.

Показатели за мониторинг и оценка на резултатите

Показатели за мониторинг

Брой кандидатстващи общини	Мин 25
Междуселищна инфраструктура:	
- Водоснабдителна мрежа – подобрена	91 км.
- Пътна инфраструктура– подобрена	240 км.
- Брой на населението, облагодетелствано от инвестицията	Мин 28,000

¹³ Списък на селските райони е приложен в Приложение 1В на НПРЗСР.

Национален план за развитие на земеделието и селските райони

Новосъздадени работни места при прилагането на мярката:

Човекомесеци 4 145

Показатели за оценка

Увеличаване броя на населението	%	Ще бъдат наблюдавани
Повлияни бизнес дейности	брой	Ще бъдат наблюдавани
Повишаване цените на недвижимо имущество и земя	%	Ще бъдат наблюдавани
Селско население в подобрени условия на живот	%	Ще бъдат наблюдавани
Подобрен район	%	Ще бъдат наблюдавани

НОРМАТИВНА БАЗА

Закон за регионално развитие (ДВ, бр. 26/23.03.1999 г.) – разглежда предоставянето на целеви субсидии от държавния или общинските бюджети за проекти, включени в плановете за регионално развитие; разглежда предоставянето на общински и държавни имоти, необходими за завършването на проекти включени в плановете за регионално развитие; определя районите обект на целенасочена държавна интервенция.

Наредба за критериите за определяне на районите обект на целенасочено въздействие и техния териториален обхват (приета с ПМС № 105/99) – определя критериите за идентифициране на изостаналите селски райони.

Закон за общинската собственост (ДВ, бр. 44/21.05.1996 г., последно изменение ДВ, бр.96/5.11.1999 г., в сила от 3.08.1999 г.) – определя управлението и контрола върху общинската собственост.

Законът за държавната собственост (ДВ, бр. 44/21.05.96 г.) и **Законът за общинската собственост** (ДВ, бр. 44 от 21.05.1996 г.) определят процедурата за принудително отчуждаване на частни имоти в полза на държавата (общината) за държавни (общински) нужди. Държавата (общината) може да започне процедурата, когато нуждите не могат да бъдат удовлетворени по друг начин. На собственика на имота се предлага друг имот или финансова компенсация. В случай, че се постигне споразумение, със собственика се сключва договор за покупко-продажба или за замяна на имота. Ако не се постигне споразумение, въпросът се отнася към районния съд. Решението на съда е окончателно и не подлежи на обжалване. То служи вместо договор между засегнатите страни. Отчужденият имот става публична собственост (държавна или общинска). В случай, че имотът е бил принудително отчужден от районния съд и не са започнали строителни дейности или друг вид използване на обекта за период от три години от решението на съда, собственикът на имота или местният областен управител могат да обжалват пред регионалния съд за отмяна на отчуждаването.

Закон за общинските бюджети (ДВ, бр. 33/24.03.1998 г., последно изменение 3.08.1999 г.) – определя създаването, приемането, изпълнението, приключването и отчитането на общинските бюджети, както и взаимодействията между бюджетите на общините и Държавния бюджет; контролира режима на общинските извънбюджетни финансови източници.

Закон за обществените поръчки (ДВ, бр. 56/22.06.1999 г.) – стреми се към увеличаване на ефикасността при реализацията на бюджета и публичните финансови източници чрез установяване на прозрачност и ефективен контрол върху разходите, като предоставя условия за развитие на конкурентноспособността и стимулиране на икономическото развитие.

Закон за местните данъци и такси (ДВ, бр.117/10.12.1997 г., последно изменение ДВ, бр.103/30.11.1999 г., в сила от 1.01.2000 г.).

Закон за водите (ДВ, бр.67/27.07.1999 г.) – определя обектите с изключителна държавна собственост, контролира ръководството и използването на водните обекти.

Закон за местното самоуправление и местната администрация, (ДВ, бр.77/17.09.1991 г., последно допълнение - ДВ, бр.69/3.08.1999 г.).

Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр. 86/1991, последно изменение ДВ, бр. 26/20.03.01 г.)

Наредба № 4 на МОСВ от 1998 г. за задължително изготвяне на оценка за въздействието върху околната среда на проекти (ДВ, бр. 84/1998 г.).

Закон за защита на природата (ДВ, бр. 47 от 16.06.1967 г., посл. изм. и доп., бр. 133 от 11.11.1998 г., бр. 29 от 7.04.2000 г.) определя, че на опазване, регулирано ползване и подобряване подлежат земята, водите, включително и вътрешните морски води, териториалното море и изключителната икономическа зона на страната, въздухът, полезните изкопаеми, крайморските пясъци, естественият растителен и животински свят, природната среда, характерният пейзаж и забележителните природни обекти.

ЗАКОН за защитените територии (ДВ, бр. 133 от 11.11.1998 г., посл. доп., бр. 78 от 26.09.2000 г.) регламентира категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление.

Закон за опазване на земеделските земи (ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г. посл. изм. и доп., бр. 28 от 23.03.2001 г., в сила от 23.03.2001 г.) регламентира опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи и условията и редът за промяна на тяхното предназначение.

Закон за пътищата (ДВ, бр. 26 от 29.03.2000 г., изм. и доп., бр. 88 от 27.10.2000 г., в сила от 27.10.2000 г.) регламентира обществените отношения, свързани със собствеността, ползването, управлението, стопанисването, изграждането, ремонта, поддържането и финансирането на пътищата в Република България.

Закон за устройство на територията (ДВ, бр.1 от 02.01.2001г.)

Наредба № 4 от 21.05.2001 г. (ДВ, бр. 51 от 05.06.2001 г.) на МРРБ за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти.

Наредба № 5 от 21.05.2001 г. (ДВ, бр. 51 от 05.06.2001 г.) на МРРБ за правила и нормативи за устройство на територията.